

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Gezondheidsbevordering op de werkplek
*Ondersteuningsbehoefte van professionals
werkzaam in de publieke setting*

RIVM briefrapport 255001017/2012
T. Raaijmakers | S. van Dijk

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Gezondheidsbevordering op de werkplek

Ondersteuningsbehoefte van professionals werkzaam in de
publieke setting

RIVM briefrapport 255001017/2012
T. Raaijmakers, S. van Dijk

Colofon

RIVM Centrum Gezond Leven

Het Centrum Gezond Leven versterkt doelmatige, samenhangende en effectieve lokale gezondheidsbevordering. Het centrum stimuleert het gebruik van best passende leefstijlinterventies. Onder andere door beschikbare interventies inzichtelijk te presenteren en te beoordelen op kwaliteit, effectiviteit en samenhang. Ook biedt het centrum professionals ondersteuning gericht op versterking van lokale gezondheidsbevordering. De wensen en behoeften van de professionals staan hierbij centraal. Het Centrum Gezond Leven werkt samen met diverse lokale en landelijke partners en is onderdeel van het RIVM.

Centrum Werk Gezondheid

De Stichting Centrum Werk Gezondheid coördineert projecten en programma's, voert kwalitatief onderzoek uit en werkt aan professionalisering via masterclasses, inspiratiesessies en conferenties. Namens iHMQ auditeert en certificeert het centrum het gezondheidsbeleid van bedrijven. Centrum Werk Gezondheid heeft voor RIVM Centrum Gezond Leven deze verkenning uitgevoerd.

© RIVM en Centrum Werk Gezondheid 2012

Delen uit deze publicatie mogen worden overgenomen op voorwaarde van bronvermelding: 'Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en Centrum Werk Gezondheid, de titel van de publicatie en het jaar van uitgave'.

T. Raaijmakers, Centrum Werk Gezondheid
S. van Dijk, RIVM Centrum Gezond Leven

Contact:

Sandra van Dijk
RIVM Centrum Gezond Leven
sandra.van.dijk@rivm.nl

Dit onderzoek werd verricht in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, in het kader van het programma Professionals Gezond Versterkt

Rapport in het kort

Gezondheidsbevordering op de werkplek

Ondersteuningsbehoefte van professionals werkzaam in de publieke setting

Professionals gezondheidsbevordering hebben behoefte aan specifieke ondersteuning bij het werken aan gezondheidsbevordering op de werkplek (GBW). Dat is de conclusie van deze verkenning. Het gaat dan niet zozeer om het vormgeven van leefstijlinterventies; over het algemeen vinden de professionals zichzelf daarvoor voldoende uitgerust. De specifieke GBW-behoefte betreft meer bedrijfsgerelateerde kennis en handreikingen voor het proces- en beleidsmatig begeleiden van bedrijven. Leefstijl maakt hierbij deel uit van een integraal gezondheidsbeleid dat ook raakt aan vitaliteit en duurzame inzetbaarheid van personeel. De vorm van de gewenste ondersteuning is divers en betreft zowel kennis en materialen als workshops, netwerkbijeenkomsten en advies op maat.

Concrete vormen voor deze ondersteuning van professionals gezondheidsbevordering zijn instrumenten zoals een Handreiking Gezond Werk, GBW-business cases (wat levert gezondheidsbevordering een werkgever op?) en een overzicht van financieringsmogelijkheden. Ook het kunnen volgen van workshops gericht op het vergroten van competenties als advisering, commercieel denken, marketing en meer vraaggericht werken komt als behoefte van professionals naar voren. Tot slot is er behoefte om onderling meer kennis en ervaringen uit te kunnen wisselen.

Dit rapport biedt RIVM Centrum Gezond Leven aangrijpingspunten om de ondersteuning aan professionals gezondheidsbevordering die zich (willen) richten op de setting werk, samen met partners verder vorm te geven. Praktijkvoorbeelden van GBW vanuit de publieke sector die in deze verkenning zijn gevonden, worden gedeeld ter inspiratie. Loketgezondleven.nl zal worden uitgebreid en bijeenkomsten worden georganiseerd.

Trefwoorden:

werk, gezondheid, leefstijl, publieke setting, bedrijven, werknemers, gezondheidsbevordering, GBW, werkplek

Voorwoord

De setting werk is een kansrijke plek om volwassenen te bereiken met gezondheidsbevorderende activiteiten. Steeds meer werkgevers zijn zich bewust van het belang van duurzame inzetbaarheid van werknemers. Sommige organisaties uit de publieke gezondheid richten hun activiteiten ook op deze setting. In dit rapport leest u hun beweegredenen, ervaringen en ondersteuningsbehoefte. Ook geeft het rapport mooie voorbeelden weer.

Het RIVM Centrum Gezond Leven zal, samen met haar partners, professionals blijven ondersteunen bij het uitvoeren van hun werkzaamheden. Ook binnen de setting werk. We bieden hiervoor informatie op Loketgezondleven.nl en organiseren ontmoetingen voor professionals.

Deze verkenning is uitgevoerd door het Centrum Werk Gezondheid. Onze dank gaat uit naar Tamara Raaijmakers, die het onderzoek heeft uitgevoerd en de rapportage grotendeels heeft geschreven. Daarnaast bedanken we de bedrijven Pon en Unilever die ons zo gastvrij op locatie ontvangen hebben. Ook bedanken we de leden van de CGL-klankbordgroep en de werkgroep Professionals Gezond Versterkt voor hun bruikbare reflectie op de eerste resultaten.

Ten slotte onze grote dank aan de deelnemers aan het onderzoek.

Mariken Leurs
Hoofd Centrum Gezond Leven

Inhoud

Samenvatting—6

1 Inleiding—8

- 1.1 Achtergrond van de verkenning—8
- 1.2 Doel van de verkenning—8

2 Werkwijze—9

- 2.1 Open-space-sessie—9
- 2.2 Focusgroep—10
- 2.3 Verdiepende interviews—10
- 2.4 Desk research—11
- 2.5 Web survey—11
- 2.6 Netwerkanalyse—11

3 Resultaten—12

- 3.1 Type organisaties en professionals—12
- 3.2 Publiek private samenwerking—13
- 3.3 Redenen om zich op GBW te richten—14
- 3.4 Redenen om zich niet op GBW te richten—16
- 3.5 Behoeftte aan GBW ondersteuning—17
  - 3.5.1 Waar halen professionals informatie vandaan?—17
  - 3.5.2 Vaardigheden—17
  - 3.5.3 Gewenste ondersteuning—17
- 3.6 Welke organisaties kunnen GBW ondersteuning bieden?—20
- 3.7 Promotie en marketing—21
- 3.8 De uitdagingen rond GBW—22
  - 3.8.1 Meer de taal van ondernemers spreken—22
  - 3.8.2 Meer dan alleen leefstijl—22
  - 3.8.3 Commercieel durven denken—23
  - 3.8.4 Meer vraaggericht, op maat werken—23
  - 3.8.5 Hoe bereik je werknemers met het hoogste gezondheidsrisico?—23
  - 3.8.6 Meer samenwerken—24

4 Conclusies en aanbevelingen—25

5 Aan de slag!—27

Literatuur—28

Lijst van afkortingen—29

Bijlage 1 Deelnemende professionals—30

Bijlage 2 Focusgroep vragenlijst vooraf—32

Bijlage 3 Checklist gesprekken – publieke organisaties—33

Bijlage 4 Checklist gesprekken – bedrijven—34

Bijlage 5 Praktijkvoorbeelden—35

Samenvatting

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft RIVM Centrum Gezond Leven (CGL) gevraagd te verkennen welke ondersteuningsbehoefte professionals gezondheidsbevordering hebben om gezondheidsbevordering op de werkplek (GBW) vorm te geven. Gezondheidsbevordering op de werkplek betreft alle maatregelen binnen een bedrijf om de gezondheid van werknemers te bevorderen. Het gaat om maatregelen die een gezonde invulling van het werk mogelijk maken en maatregelen die gezond (werk)gedrag en een gezonde leefstijl ondersteunen.

De inzichten in de ondersteuningsbehoefte van professionals gezondheidsbevordering zijn verkregen via onder andere een open space discussie, een focusgroep en aanvullende telefonische interviews.

Uit de verkenning komt naar voren dat een breed palet van publieke organisaties zich met GBW bezighoudt of wil gaan houden. Redenen om aan GBW te werken zijn bijvoorbeeld dat bedrijven een extra financieringsbron vormen en dat de werkplek een goede vindplek is om volwassen burgers te bereiken. Redenen om niet aan GBW te doen zijn bijvoorbeeld dat volwassenen geen prioritaire doelgroep vormen en terughoudendheid voor samenwerking met commerciële partijen. Er zijn verschillende uitdagingen geïdentificeerd voor GBW vanuit de publieke setting, zoals het meer de taal van ondernemers spreken, commercieel kunnen en durven denken en het breder zien van leefstijlthema's, bijvoorbeeld onder de paraplu van duurzame inzetbaarheid.

Professionals gezondheidsbevordering hebben vooral behoefte aan specifieke GBW-ondersteuning. Het gaat dan niet zozeer om het vormgeven van leefstijlinterventies in de setting werk; over het algemeen vinden de professionals zichzelf daarvoor voldoende uitgerust. Dit blijkt ook uit de nodige praktijkvoorbeelden vanuit de publieke sector, veelal in samenwerking met andere (private) partijen. De specifieke GBW-behoefte betreft meer bedrijfsgerelateerde kennis en handreikingen voor het proces- en beleidsmatig begeleiden van bedrijven. Daarbij maakt leefstijl deel uit van een integraal gezondheidsbeleid dat ook raakt aan vitaliteit, duurzame inzetbaarheid en vraagstukken vanuit het bedrijfsleven zoals omgaan met vergrijzing en behoefte aan vaardig personeel.

De vorm van gewenste ondersteuning is divers en betreft kennis, informatiematerialen, instrumenten, overzicht van interventies, workshops, netwerkbijeenkomsten en advies op maat. Concrete vormen voor deze ondersteuning zijn instrumenten zoals een Handreiking Gezond Werk, GBW-business cases en een overzicht van subsidie- en fiscale mogelijkheden om GBW binnen bedrijven vorm te geven. Ook het kunnen volgen van workshops gericht op het vergroten van competenties als advisering, commercieel durven denken, marketing en meer vraaggericht werken komt als behoefte naar voren.

Tot slot uitten professionals de behoefte om onderling meer kennis, ervaringen en praktijkervaringen uit te willen wisselen. Dit kan in de vorm van netwerksessies voor publieke professionals die zich op GBW (willen) richten en in de vorm van ontmoetingssessies tussen verschillende typen organisaties.

De resultaten van de verkenning bieden RIVM CGL aangrijpingspunten om de ondersteuning aan professionals gezondheidsbevordering die zich (willen) richten op de setting werk, verder vorm te geven. Praktijkvoorbeelden van GBW vanuit de publieke sector die in deze verkenning zijn gevonden, worden gedeeld ter inspiratie. Loketgezondleven.nl zal worden uitgebreid en bijeenkomsten worden georganiseerd.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond van de verkenning

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft RIVM Centrum Gezond Leven (CGL) gevraagd te verkennen welke behoefte professionals gezondheidsbevordering hebben aan ondersteuning rond gezondheidsbevordering op de werkplek (GBW) en na te gaan welke partijen deze ondersteuning kunnen bieden. De focus van de verkenning ligt op professionals gezondheidsbevordering werkzaam in de publieke setting. Publieke organisaties zijn voor iedere burger toegankelijke gezondheidsorganisaties zoals een GGD, een sportservice, een instelling voor verslavingszorg of een gemeentelijke sportafdeling.

Gezondheidsbevordering op de werkplek (GBW) is het geheel aan maatregelen dat een bedrijf kan nemen om de gezondheid van werknemers te bevorderen. Het gaat dan om zowel interventies gericht op leefstijl en (werk)gedrag als beleidsmatige, organisatorische of technische maatregelen zoals de organisatie van het werk en de inrichting van de werkplek.

GBW sluit aan bij het vormgeven van duurzame inzetbaarheid van werknemers. Er wordt krapte op de arbeidsmarkt voorspeld en de pensioengerechtigde leeftijd is verhoogd. De focus ligt op langer doorwerken en op werken naar vermogen. Dit beleid wordt geflankeerd met meer verantwoordelijkheid voor werkgevers en werknemers om ziekteverzuim en uitval te voorkomen. De nadruk ligt meer en meer op mogelijkheden om aan het werk te kunnen blijven, aangeduid als duurzame inzetbaarheid of employability.

In deze verkenning is vooral gekeken naar het aanbieden van leefstijlinterventies vanuit de publieke setting.

1.2 Doel van de verkenning

Het doel van de verkenning is te komen tot inzichten in:

1. type organisaties en professionals die zich vanuit de publieke setting bezighouden met gezondheidsbevordering op de werkplek (GBW);
2. beweegredenen van publieke organisaties en professionals gezondheidsbevordering om zich wel of niet te richten op de setting werk;
3. ondersteuningsbehoefte van professionals gezondheidsbevordering om zich te richten op GBW en welke partijen deze ondersteuning (kunnen) bieden;
4. ervaringen van professionals gezondheidsbevordering in het verbinden van publieke gezondheidstaken met de setting werk;
5. kansen en bedreigingen voor (verdere) verbinding tussen de publieke setting en de setting werk gericht op het bevorderen van de gezondheid van werknemers.

2 Werkwijze

De verkenning is kwalitatief van aard, waarbij vooral is ingezoomd op de ondersteuningsbehoefte om GBW vorm te geven, praktijkervaringen en mogelijke kansen en belemmeringen voor GBW vanuit de publieke sector.

De verkenning bestond uit de volgende activiteiten:

1. open-space-sessie
2. focusgroep
3. verdiepende interviews
4. desk research
5. websurvey
6. netwerkanalyse

De kwalitatieve werkwijze met een open-space-sessie en een focusgroep maakte het mogelijk dat professionals ook direct onderling kennis, tips en ervaringen konden uitwisselen; een van de doelstellingen van RIVM Centrum Gezond Leven. Tevens bood het een mogelijkheid om het ondersteuningsaanbod van CGL vanuit de setting werk onder de aandacht te brengen. Dit is ook gebeurd in de verdiepende telefonische interviews.

Voor een uitwerking naar mogelijkheden voor een concreet ondersteuningsaanbod op het gebied van GBW, zijn de uitkomsten van de verkenning besproken in de werkgroep Professionals Gezond Versterkt en de Klankbordgroep van RIVM Centrum Gezond Leven.

2.1 Open-space-sessie

Een open-space-sessie is een werkwijze waarin een groep op informele wijze in korte tijd een vraagstuk, probleem of onderwerp vanuit diverse perspectieven verkent. Voor deze verkenning bestond de groep uit samenwerkingspartners en collega's van CGL die samen een mix vertegenwoordigen van professionals, gericht op gezondheidsbevordering in de publieke setting en in de werksetting. Om de focus op de setting werk te houden vond de open-space-sessie plaats bij een bedrijf dat investeert in de gezondheid van haar medewerkers: internationale handels- en serviceorganisatie Pon. Na een introductie van het gezondheidsbeleid van Pon en een rondleiding op locatie, gingen we met elkaar in gesprek. In Bijlage 1 staan de namen van de deelnemers aan de open-space-sessie.

Op de open-space-borden stonden de volgende items:

1. Stelling: De openbare gezondheidszorg moet zich op de burger richten, niet op werknemers in bedrijven
2. Wat heeft de publieke setting/hebben publieke professionals bedrijven te bieden?
3. Noem voorbeelden uit de praktijk: welke GBW-initiatieven vanuit publieke setting ken je?

Deelnemers waren vrij om te rouleren tussen de diverse discussies die voor de open-space-borden zijn gevoerd. Bij elk bord stond een begeleider met als belangrijkste taak dat de uitkomsten van de discussie op papier kwamen.

Van de open-space-sessie is een apart openbaar verslag verschenen op Loketgezondleven.nl: 'Gezondheidsbevordering van werknemers vanuit de publieke sector: Waar liggen mogelijkheden en bedreigingen?'. Resultaten van een verkennende sessie gehouden op 22 mei 2012 bij Pon in Almere.

2.2 Focusgroep

De behoefte aan ondersteuning is verder verkend in een focusgroep met professionals gezondheidsbevordering. De professionals zijn werkzaam in diverse publieke organisaties die ook variëren in ervaring met GBW. Voorafgaand aan de focusgroep stuurden we digitaal een korte vragenlijst toe, zoals opgenomen in Bijlage 2. Professionals die verhinderd waren voor de focusgroep, vroegen we eveneens deze vragen te beantwoorden. De antwoorden verwerkten we in een zogenaamd voorronde-document dat de basis vormde voor het focusgesprek. Deelnemers hebben dit document voorafgaand aan de focusgroep ontvangen.

In totaal hebben zeven professionals de vragen vooraf beantwoord. Het focusgesprek is gevoerd met zes professionals gezondheidsbevordering onder begeleiding van de projectmanager Centrum Werk Gezondheid en de betrokken adviseur van RIVM CGL. De focusgroep vond plaats op locatie van Unilever Rotterdam. De groep kreeg voorafgaand aan het gesprek een introductie van het Unileverbeleid en een rondleiding door de pindakaas- en margarinefabriek. De namen van de professionals die deelnamen aan de focusgroep of aan de voorbereiding ervan, zijn opgenomen in Bijlage 1.

Van de focusgroep is een apart verslag verschenen: 'GBW vanuit de publieke setting: praktijkvoorbeelden en behoefte aan ondersteuning'. Resultaten van een focusgroep gehouden op 28 juni 2012 bij Unilever in Rotterdam. Het verslag is te downloaden van Loketgezondleven.nl.

2.3 Verdiepende interviews

Aanvullend aan de open-space-sessie en de focusgroep zijn verdiepende interviews gevoerd. Bij de keuze van de gesprekspartners maakten we gebruik van het netwerk van RIVM CGL, van de deelnemers aan de open-space-sessie en focusgroep en namen die via via bij ons kwamen. Eén gesprek is op locatie van een GGD gevoerd, de andere gesprekken vonden telefonisch plaats. In totaal zijn elf professionals geïnterviewd. Bijlage 1 geeft een overzicht van de geïnterviewden.

Bij professionals gezondheidsbevordering werkzaam in de publieke setting gingen we na of GBW voor hen een onderwerp is, of ze als publieke organisatie GBW aanbieden en de redenen om dit wel of niet te doen. Als er een GBW-aanbod is, gingen we na wat de ervaringen tot nu toe zijn, waar ze de kennis vandaan halen en of er behoefte is aan verdere GBW-ondersteuning en welke organisatie dat zou kunnen bieden. De bijbehorende checklist van de telefoongesprekken vindt u in Bijlage 3.

Bij bedrijven is meer nagegaan of ze bekend zijn met wat de publieke sector hun kan bieden, of ze daar gebruik van maken, waarom wel of niet, waar mogelijkheden en belemmeringen liggen om vanuit de publieke setting bedrijven te ondersteunen en of ze behoefte hebben aan ondersteuning bij GBW en wie dat zou kunnen bieden. De checklist voor deze gesprekken is opgenomen in Bijlage 4.

Een aantal gesprekken vloeit voort uit publiek-private samenwerking (PPS). Bij de gesprekspartners van private partijen is naast genoemde onderwerpen dieper ingegaan op de voor- en nadelen van PPS.

2.4 Desk research

De afgelopen jaren zijn meer verkenningen uitgevoerd naar partijen en professionals die zich bezighouden met gezondheidsbevordering in het algemeen en meer specifiek de setting werk, die aanknopingspunten bieden voor de vragen van deze verkenning. Bijvoorbeeld de ZonMw-verkenning 'Arbeid en Gezondheid' in kader van het Programma Participatie en Gezondheid (Raaijmakers, 2009), de 'DIK'-studie, voluit 'De kennisinfrastructuur van de Openbare Gezondheidszorg, vorm en functioneren' (Vaandrager et al., 2010), en de diverse RIVM-verkenningen naar ondersteuning van gezondheidsprofessionals zoals 'Gezond wonen en werken' (Meyer, Sturkenboom, 2009). Deze bronnen zijn aangevuld met door het CGL-team aangeleverde documentatie en andere nota's, rapportages en beleidsstukken die bij Centrum Werk Gezondheid bekend zijn rond dit thema. De literatuur is vooral gebruikt als voorbereiding op de open-space-sessie, focusgroep en telefoongesprekken.

2.5 Web survey

Om de blik te verbreden is via een websurvey gezocht naar aanvullende bronnen van informatie en als toetsing of we belangrijke partijen of bronnen gemist hebben. Daarbij is via google gezocht op zoektermen als: GGD+leefstijl+werk, openbare gezondheidszorg+leefstijl+werk, gezondheidsbevordering+werk en GBW. De eerste drie pagina's zijn bekeken.

2.6 Netwerkanalyse

Vanuit de open-space-sessie, de desk research en websurvey is een netwerkanalyse gemaakt van type organisaties en type professionals gezondheidsbevordering die zich, voornamelijk vanuit de publieke setting, bezighouden met GBW. Daarbij zijn ook de diverse lokale, regionale en gezondheidsbevorderende organisaties uit het netwerk van RIVM CGL meegenomen.

De netwerkanalyse is vooral gebruikt voor het verkrijgen van een goede variatie van gesprekspartners in de focusgroep en in de telefonische interviews.

3 Resultaten

Hier vindt u de belangrijkste resultaten van de verkenning. Bij het beschrijven van de resultaten is grotendeels de volgorde van de vraagstelling aangehouden, zoals geformuleerd in paragraaf 1.2 Doel van de verkenning. Achtereenvolgens komen aan bod: het type publieke organisaties en professionals gezondheidsbevordering die actief zijn op GBW-gebied, de redenen om zich wel of niet te richten op de setting werk, gewenste ondersteuningsbehoefte van professionals gezondheidsbevordering om GBW vorm te geven en welke organisaties deze ondersteuning kunnen bieden. Het hoofdstuk sluit af met een paragraaf uitdagingen rond GBW, waarin mogelijke kansen en bedreigingen voor een (verdere) verbinding tussen de publieke setting en de setting werk aan bod komen.

De ervaringen van professionals gezondheidsbevordering met GBW zijn verwerkt in de diverse paragrafen. Daarbij zijn ter illustratie citaten van gesprekspartners opgenomen. In Bijlage 5 zijn de praktijkvoorbeelden kort beschreven.

Van de open-space-sessie en de focusgroep zijn ook aparte digitale verslagen verschenen die van Loketgezondleven.nl te downloaden zijn.

3.1 Type organisaties en professionals

Uit de verkenning volgt dat een breed palet van organisaties in de publieke setting zich met GBW bezighoudt. Zoals gemeentelijke afdelingen, GGD'en, sportservices, verslavingszorg, ROS (Regionale Ondersteuningsstructuur) en GGZ. Ook de samenwerkingspartners van RIVM CGL, waaronder VeiligheidNL, Trimbos-instituut, behandelcentrum STIVORO, NISB en Voedingscentrum richten zich op de setting werk. Hetzelfde geldt voor hogescholen en universiteiten zoals Hogeschool Arnhem Nijmegen/Seneca en Wageningen Universiteit en Researchcentrum.

De rol die de publieke organisaties op zich nemen rond GBW verschilt. Er zijn instellingen die zich vooral opstellen als makelaar en bedrijven inzicht bieden in het lokale en regionale netwerk van aanbieders. Andere organisaties vormen zelf de aanbieder van GBW-producten en -diensten.

Verder zijn er publieke instellingen die bedrijven actief benaderen voor samenwerking binnen projecten of pilots. In mindere mate komt voor dat publieke organisaties een BV oprichten voor het bieden van advies, workshops en trainingen aan bedrijven.

De functieomschrijvingen van de professionals gezondheidsbevordering die zich met GBW bezighouden zijn divers. Zoals medewerker gezondheidsbevordering, adviseur, project- of programmaleider, beleidsmedewerker en GVO-functionaris. Vanuit publieke organisaties die bedrijven benaderen vanuit een wijkgerichte aanpak komen functieomschrijvingen voor als wijkgezondheidsmakelaar of adviseur lokaal gezondheidbeleid.

Uit de desk research en websurvey kwamen geen noemenswaardige andere publieke organisaties naar voren dan degene die we in de verkenning betrokken hebben.

Het overzicht van de professionals die meewerkten aan deze verkenning (in Bijlage 1) en de beschreven GBW-praktijkvoorbeelden (in Bijlage 5), bieden inzicht wie zich op welke manier met GBW bezighoudt vanuit de publieke setting.

3.2 Publiek-private samenwerking

Het aantal naar voren gekomen publiek-private samenwerkingen (PPS) valt op. Het betreft in dit geval zowel samenwerking tussen publieke gezondheidsorganisaties en commerciële aanbieders, als samenwerking tussen bedrijven en publieke instellingen.

De indruk bestaat dat commerciële aanbieders steeds vaker de verbinding zoeken met publieke organisaties, en andersom, om gezamenlijk op te trekken richting bedrijven. De voordelen van PPS zijn zowel inhoudelijk als marketingtechnisch.

Op inhoudelijk vlak betreft het kennis die elkaar aanvult of complementaire dienstverlening. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking tussen Satisfaction Factory en Indigo Gezond Werken, een privaat label van de Ambulante Zorggroep Midden Nederland (AZmn). Indigo Gezond Werken betreft arbeidshulpverlening met korte lijnen naar eerste- en tweedelijns psychologische zorg. Satisfaction, dat vitaliteitsprogramma's binnen bedrijven aanbiedt, zocht een zorgpartner. 'Met als resultaat een recente samenwerking die bedrijven een meer totaalaanbod te bieden heeft voor werknemers met psychische problemen', licht Ruud Coenen directeur bestuurder AZmn toe.

Qua marketing hebben commerciële partijen meer toegang tot bedrijven dan de publieke setting. Andersom geldt dat het als private partij aantrekkelijk is om met een gemeentelijk initiatief bedrijven te benaderen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij Alkmaar Actief! waarvoor WellVit in opdracht van de gemeente vitaliteitsevenementen voor Alkmaarse bedrijven organiseert. 'De subsidie die we meenemen is een welkome aanleiding voor bedrijven om met het project in zee te gaan en te werken aan de vitaliteit van hun medewerkers', aldus Mascha Gravemaker, accountmanager bij WellVit.

PPS kan ook financieel goed uitpakken. ZONH (Zorg Optimalisatie Noord-Holland) was vanuit het Nationaal Actieplan Diabetes (NAD) op zoek naar een andere manier om in contact te komen met mensen met een mogelijk verhoogd risico op diabetes. Ze ging binnen de regio Schagen een samenwerkingsverband aan met GGD Hollands Noorden, Sportservice Schagen, Diabetescirkel, Omring ThuisService en de Gemeente Schagen. De invulling van het nationale plan krijgt daarbij een lokale invulling door het verzorgen van Fit&Vitaal bedrijvendagen. De eerste bedrijvendag vond plaats bij Omring ThuisService. De thuiszorg nam een deel van de kosten voor haar rekening, Sportservice Schagen investeerde in de dag om meer bekendheid te geven aan haar diensten, en leerlingen van het Clusius College Schagen hebben onder begeleiding van een diëtist en schoolcoördinator een gezonde lunch en hapje voor de deelnemers bereid vanuit

de invulling van een maatschappelijke stage. De school stelde ook de gymzaal ter beschikking voor de dag. De inzet van de diabetesverpleegkundigen en huisartsen volgde uit het eigen organisatiebudget, omdat het een pilot betrof om op een andere manier in contact te komen met mensen met een mogelijk verhoogd risico. Volgens alle partijen een win-win situatie.

Ook bedrijven investeren in lokale organisaties. IHC Merwede sponsort bijvoorbeeld de lokale voetbalvereniging. Van oudsher omdat de vereniging moest uitwijken voor uitbreiding van de scheepswerf, maar inmiddels uitgegroeid tot een vorm van samenwerking. Waarbij IHC Merwede gebruikmaakt van het terrein voor sporttoernooien, en de opbrengsten hiervan geheel ten gunste komen van de voetbalclub. Voor de voetbalvereniging stralen de activiteiten met IHC Merwede af op het imago en bekendheid van de club.

Als succesfactoren voor publiek-private samenwerking (PPS) komen gedeelde belangen en gedeelde verantwoordelijkheden naar voren. Zo heeft GGD Drenthe contact gezocht met Shell/NAM om hen onbetaald te mogen adviseren bij het interne gezondheidsbeleid. De meerwaarde voor de GGD zit erin dat ze meekijkt in de keuken van een bedrijf dat al jarenlang bezig is met GBW en zo in korte tijd veel kennis kan opdoen. Shell/NAM op zijn beurt wil iets terugdoen voor de gezondheid van de burgers van de gemeente Assen en haar kennis delen. Er zijn nu gesprekken gaande over hoe dit vorm gaat krijgen. De insteek zal werkgerelateerd zijn. Ook loopt er een onderzoek naar werkzame bestanddelen van de Shell/NAM-aanpak in samenwerking met de GGD. Kennis die de publieke sector verder kan helpen om GBW uit te rollen.

Qua aandachtspunten van PPS komt het verschil in werkwijzen naar voren: het snelle, vraaggerichte handelen vanuit de vrije markt en het over meerdere schijven werken binnen gemeenten kan soms wrijving geven. Een ander punt dat naar voren kwam is dat publieke organisaties vaak weinig tijd, beperkte mankracht of geld hebben om te investeren in innovatieve aanpakken of om een nieuwe markt te verkennen zoals bij GBW vaak het geval is. Terwijl de 'vrije markt' meer risico's neemt en durft te investeren.

3.3 Redenen om zich op GBW te richten

Uit de verkenning volgt dat GBW voor veel publieke organisaties en professionals gezondheidsbevordering een relatief nieuw gebied is. We zijn nagegaan wat de beweegredenen zijn om vanuit de publieke setting zich te richten op gezondheidsbevorderende activiteiten binnen bedrijven:

1. De setting werk voor de invulling van de publieke taak. Preventie en gezondheidsbevordering raken aan alle maatschappelijke lagen. De setting werk maakt daarvan onderdeel uit. Of zoals een van de professionals het verwoordde: 'Je ontkomt niet aan de setting werk bij de invulling van je publieke taak. Werknemers zijn burgers, en burgers zijn vaak ook werknemer'.

Ook als je je op een andere doelgroep dan werknemers richt, kom je in contact met bedrijven. Dit komt onder meer naar voren bij JOGG, de Jongeren Op Gezond Gewicht programma's gericht op het terugdringen van overgewicht. JOGG hanteert de EPODE-aanpak die inzet op het met elkaar

in contact komen van alle stakeholders. Bij deze stakeholders horen ook bedrijven. Denk aan supermarkten, snackbars, sportscholen, maar bijvoorbeeld ook aan bedrijven waar jongeren werken.

Via JOGG wordt ook een dwarsverband gemaakt naar gezondheidsbevorderende activiteiten binnen bedrijven en scholen. Zoals een gezond aanbod in het bedrijfsrestaurant en aandacht voor de voedingsgewoonten van docenten. Met als achterliggende gedachte dat als jongeren zien dat een docent en (werkende) ouders aandacht hebben voor gezonde voeding dit afstraalt op het voedingsgedrag van jongeren.

Uit de verkenning volgt dat ook bedrijven een publieke taak op zich (kunnen) nemen. Zo kent het Pon Fit Programma beweegactiviteiten waarbij partner, kinderen of een vriend welkom is. Verder betaalt Pon de stoppen-met-rokenondersteuning van medewerkers en die van hun partners.

2. Als plek om burgers te bereiken.
De werkplek kan een plek zijn om burgers te bereiken. Zoals eerder genoemd, werknemers zijn burgers en burgers zijn vaak ook werknemers. De Fit&Vitaaldag van Zorg Optimalisatie Noord-Holland (ZONH), om via de thuiszorg burgers met een mogelijk verhoogd risico op diabetes te benaderen, is daar een voorbeeld van. Voor het verkrijgen van inzicht in de gezondheid van de thuiszorgmedewerkers zijn testen afgenomen door verpleegkundigen. Elke werknemer kreeg ook een persoonlijk gesprek met een diabetesverpleegkundige over de uitslagen. In bepaalde situaties was er met toestemming van de medewerker direct contact tussen verpleegkundige en huisarts van de medewerker.
3. Bedrijven als extra financieringsbron.
De inkomsten via activiteiten voor bedrijven kunnen een aanvullende financieringsbron vormen voor de publieke sector. Een aantal organisaties zet hier actief op in. Zo heeft Tactus een aparte poot Training en Advies (TTA) opgericht, vertelt Leontien Hommels: 'Activiteiten van TTA moeten kostendekkend zijn en de geldstroom blijft gescheiden van de publieke taken'. En ook Noor Pleging van GGD West Brabant geeft aan dat het een van de redenen is waarom de GGD mogelijkheden voor een bedrijvenaandbod verkent.

Het aangaan van een samenwerking kan eveneens resulteren in extra middelen voor een publieke organisatie. Piet de Rooter, GGD Drenthe: 'Voor JOGG zochten we grote private partners die provinciaal werken en die dezelfde belangen hebben, namelijk gezonde burgers. Samenwerking staat voorop, maar financiële steun is uiteraard meer dan welkom. Zo kwamen we onder andere bij Shell/NAM uit'.

4. Op vraag vanuit de markt.
Een enkele organisatie is op vraag vanuit de markt gestart. 'Toen het zoveelste bedrijf belde dat ze op zoek waren naar lokale sportondersteuning, zijn we zelf gestart met het aanbieden van het programma Vitale werknemer', motiveert Ronald van Tol de aanleiding voor de Gelderse Sport Federatie om zich op GBW te richten. Ook in Den Haag hebben bedrijven de wens geuit dat de gemeente hen

ondersteunt in het stimuleren van een gezondere leefstijl van hun medewerkers, geeft Maaïke Linschoten van Sportsupport Gemeente Den Haag aan. Dit vormt een mooie ingang voor de uitrol van NASB (Nationaal Actieplan Sport en Beweging) binnen de gemeente Den Haag.

3.4 Redenen om zich niet op GBW te richten

De verkenning zocht eveneens antwoord op de vraag waarom publieke organisaties zich niet op GBW richten. Het duidelijkst hierover was Heleen Glazema, adviseur lokaal gezondheidsbeleid van GGD Midden Nederland locatie Zeist: 'Het is voor de gemeente zaak om keuzes te maken waar het publieke geld aan te besteden, zeker met een minder wordend budget'. Daarbij kwamen de overwegingen naar voren:

1. Volwassenen zijn vaak niet de prioritaire doelgroep: de focus van het lokale gezondheidsbeleid ligt meestal bij jeugd (investeren in de toekomst) en senioren (vermindering van zorgvraag en aanspraak op de Wmo). Van volwassenen verwacht men dat die vooral zelf hun weg vinden en eigen keuzes maken (op basis van wat men in zijn jeugd heeft geleerd).
2. Als de gemeente zich op bedrijven richt is het lastig om lokale burgers te bereiken. Niet alle burgers werken in de betreffende gemeente en vice versa, bij bedrijven werken ook mensen van buiten de regio.
3. Het zich richten op bedrijven vergt investeringen in een voor de gemeente nieuwe markt, waar veel andere (commerciële) partijen zich al op bewegen.
4. Er is terughoudendheid voor samenwerking met commerciële partijen. De indruk bestaat dat de gemeente 'goedkoop' zaken regelt waar de markt dan profijt van heeft.
5. GBW past niet bij de taakstelling en bijbehorende financiering van de openbare gezondheidszorg (OGZ).

Aanvullend is opgemerkt dat een gemeente meer invloed kan uitoefenen via de infrastructuur, dan door zich te richten op de individuele leefstijl van werknemers of burgers in het algemeen. Voorbeelden van gezondheidsbevorderende infrastructuur zijn het aanleggen van fietspaden rond bedrijventerreinen en het plaatsen van fietsenstallingen bij stations voor woonwerkverkeer. Een ander meer beleidsgerichte maatregel is het ondersteunen van een gezondheidsbevorderend investeringsklimaat, zodat in elk winkelcentrum een groentezaak zich kan vestigen en er terughoudendheid is met bijvoorbeeld een snackbarvergunning op bedrijventerreinen.

Ook was bij sommige deelnemers aan deze verkenning twijfel of publieke professionals de benodigde vaardigheden hebben om GBW vorm te geven. Het gaat dan vooral om de aansluiting bij het bedrijfsleven, de context van het werk, de relatie tussen gezondheid en arbeidsomstandigheden, en het beschikken over vaardigheden voor het 'vermarkten' van producten en diensten richting bedrijven.

3.5 Behoeftte aan GBW-ondersteuning

3.5.1 *Waar halen professionals informatie vandaan?*

In de verkenning is nagegaan welke informatiebronnen professionals gezondheidsbevordering gebruiken bij het vormgeven van GBW. De professionals geven aan eerst op zoek te gaan naar wat er al voorhanden is. Daarbij is het internet de meest gehanteerde zoekstrategie. Vooral Loketgezondleven.nl en de website van NISB met het BRAVO-kompas zijn het meest genoemd als informatiebron. Gevolgd door de online informatie van de overheid zoals Arboportaal.nl van het ministerie van SZW en de website van TNO. Een enkele keer zijn Sport & Zaken, Werkfruit en Duurzaamjewerk.nl van NEN genoemd.

Naast online informatie, raadplegen de professionals collega's bij het vormgeven van GBW. Hierbij is opgemerkt dat het nu niet altijd inzichtelijk is wie op GBW-gebied actief is in de publieke setting.

3.5.2 *Vaardigheden*

De meeste professionals geven aan dat gezondheidsbevordering in de setting werk niet zoveel verschilt van gezondheidsbevordering in de setting wijk. In de ogen van de professionals gezondheidsbevordering gaat het om vergelijkbare principes bij een werk- of wijkgerichte aanpak, maar dan wel in een andere context en met de inzet van andere structuren.

De vergelijkbare principes betreffen die van het inventariseren van de behoefte en de wensen van stakeholders, een participatieve aanpak die aansluit bij de behoefte van stakeholders en het meenemen van de context en de (fysieke, sociale) omgeving bij interventies.

Het verschil in context binnen de setting werk betreft onder meer de werkrelatie die er is tussen werknemer en het bedrijf en de wetgeving waar een bedrijf aan moet voldoen zoals de Arbowetgeving. Deze werkrelatie en wetgeving bieden tevens structuren die in te zetten zijn bij GBW, zoals de periodieke gezondheidsonderzoeken die bedrijven op vrijwillige basis dienen aan te bieden aan werknemers.

3.5.3 *Gewenste ondersteuning*

Uit de verkenning onder professionals gezondheidsbevordering komen de volgende behoeften en wensen aan GBW-ondersteuning naar voren:

Een blauwdruk/handreiking voor het ondersteunen van integraal gezondheidsbeleid binnen de setting werk

- Een idee is om vergelijkbaar met de Handreiking Gezonde Gemeente een Handreiking Gezond Werk te maken.
- Het betreft dan een handreiking die vooral structuur geeft aan het vormgeven van GBW door inzicht te bieden in de werkende principes van GBW en welke rollen en taken het bedrijf, de werknemers, de publieke organisatie en andere partijen zoals commerciële aanbieders en overheid hebben bij GBW.

- Bij de werkende principes gaat het bijvoorbeeld om uitgangspunten voor integraal bedrijfsgezondheidsbeleid waarvan ook losse leefstijlinterventies deel kunnen uitmaken.
- De handreiking dient verder aandacht te besteden aan bedrijfsstructuren, arbowet- en regelgeving, sociale wet- en regelgeving.
- De wens is dat de handreiking ook als hulpmiddel fungeert bij het kunnen maken van keuzes en het praktisch uitwerken van een GBW- aanbod vanuit een publieke organisatie.

Een toolkit rond het uitvoeren van scans gericht op leefstijl, gezondheid en vitaliteit

- Een overzicht van beschikbare instrumenten (scans) om inzicht te krijgen in de leefstijl, de gezondheid en breder de vitaliteit en duurzame inzetbaarheid van werknemers.
- Een bijbehorende handreiking voor het uitvoeren van dergelijke scans, met een uitwerking van hoe de resultaten van de metingen te vertalen naar een breder beleidsadvies en GBW-aanpak voor bedrijven.

Overzicht van zowel erkende- als praktijkgerichte interventies

- De professionals gezondheidsbevordering waarderen de aanwezigheid van een overzicht met erkende interventies.
- Bij vraaggericht werken kan de wens van de klant anders zijn dan de database van RIVM CGL aan erkende interventies biedt.
- De wens is geuit dat Loketgezondleven.nl naast erkende interventies, andere meer praktijkgerichte interventies die (nog) niet onderbouwd zijn, inzichtelijk maakt.

Overzicht van business cases

- Een business case over wat GBW een (MKB-) bedrijf kan opleveren in termen van verzuimreductie, productiviteitsverhoging, betere belastbaarheid (fysiek, mentaal), loyaliteit richting werkgever et cetera.
- Daarbij is de wens geuit voor meer gedifferentieerde studies naar investeringen versus opbrengsten van GBW voor respectievelijk een gemeente, een zorgverzekeraar en een werkgever.
- Ook is er behoefte aan kosten-batenstudies van GBW-interventies die naar verschillende doelgroepen uitgesplitst zijn zoals naar leeftijd, SES en opleidingsniveau.
- De professionals gezondheidsbevordering willen de business cases gebruiken binnen individuele bedrijfstrajecten, maar ook om het onderwerp GBW op de agenda te krijgen van de eigen organisatie of binnen het

gesprek met stakeholders voor het verkrijgen van draagvlak voor het vormgeven van een gezamenlijke GBW-aanpak.

Kennis- en ervaringen uitwisselen met andere publieke organisaties

- Dit betreft vooral de ervaringen van hoe publieke organisaties GBW vormgeven, en de uitwisseling van tips en valkuilen.

Advies op maat

- De behoefte is geuit om één op één een gesprek te kunnen hebben met een GBW-expert.
- Bij het raadplegen van experts gaat het zowel om inhoudelijke GBW-kennis alsook om expertise op het gebied van marketing.
- Tevens is de wens geuit dat de expert kan ondersteunen bij het verkrijgen van draagvlak in de eigen organisatie om met GBW als product of dienst aan de slag te gaan.

Ontmoetingen tussen publieke, private en commerciële organisaties

- Het betreft hier zowel in contact komen met bedrijven om uit te wisselen waar bedrijven behoefte aan hebben, als ontmoetingen met commerciële partijen om samen op te trekken richting bedrijven.

Workshops over bedrijfsgerichte thema's

- Als mogelijke onderwerpen voor de workshops zijn naar voren gekomen: bedrijfscommunicatie, marketing, wetgeving, duurzame inzetbaarheid, vitaliteit en integraal (personeels)beleid.
- Een andere invulling van de workshops die naar voren is gekomen, betreft het inzicht bieden in professionals en partijen die op GBW-gebied actief zijn. Het gaat dan over professionals die werkzaam zijn binnen de bedrijven zelf, alsook bij publieke organisaties, commerciële aanbieders, (landelijke) kenniscentra, hogescholen en universiteiten.

Workshops publiek-private samenwerking

- Een workshop die ondersteunt bij het vormgeven van PPS met tips, valkuilen en praktijkvoorbeelden.

GBW-factsheets

- Bij factsheets denken professionals gezondheidsbevordering aan A4-overzichten waarin onderzoeksresultaten en business cases vertaald zijn naar praktische informatie voor zowel professionals werkzaam in de publieke setting als voor bedrijven die met GBW aan de slag willen gaan.

Een overzicht van subsidiemogelijkheden

- (Europese) subsidies waarvan zowel bedrijven als publieke instellingen gebruik kunnen maken om gezondheidsbevordering of vitaliteit op de werkplek te bevorderen. Zo maakt het Fit for Business-initiatief voor MKB-bedrijven in het noorden, gebruik van een Euregio-subsidie (INTEREG IV) en zijn subsidies zoals RAAK PRO en ESF naar voren gekomen.
- Naast subsidies, is ook inzicht bieden in fiscale mogelijkheden voor GBW genoemd, zoals de werkkostenregeling.
- Als publieke instellingen op de hoogte zijn van subsidies en fiscale mogelijkheden, kunnen ze bedrijven hierop attenderen als onderdeel van hun advies- of makelaarsrol richting bedrijven.

Meer inzicht in universiteiten en hogescholen die actief zijn op het gebied van GBW

- Een overzicht van wie wat doet op GBW-terrein, met als achterliggende motivatie om meer samen te werken op dit gebied. Zo begeleidt de Gelderse Sport Federatie studenten van Hogeschool Arnhem en Nijmegen.
- Een andere motivatie is om gezamenlijk met subsidie of onderzoeksgeld pilots binnen bedrijven op te zetten.

Lokaal overzicht

- Een enkele keer is de behoefte aan een lokaal overzicht genoemd met informatie over welke lokale bedrijven actief zijn op het gebied van GBW, wat de verdeling is van typen werknemers over de bedrijven (zoals hoger versus lager opgeleid), welke lokale GBW-aanbieders er zijn en welke interventies er lokaal en regionaal voorhanden zijn.
- Andere professionals vinden dit een taak voor de publieke organisatie zelf. Zo gaat Sportsupport Den Haag het aanbod van commerciële partijen en verenigingen clusteren in een digitale portal voor Haagse bedrijven.

Keurmerk gezond bedrijf

- Tot slot is naar voren gekomen dat RIVM CGL een keurmerk 'gezond bedrijf' kan ontwikkelen of een bestaand keurmerk kan ondersteunen dat met (wetenschappelijk onderbouwde) kwaliteitscriteria aangeeft wanneer een bedrijf een 'goed' GBW-beleid heeft.

3.6 Welke organisaties kunnen GBW-ondersteuning bieden?

Op de vraag van welke organisatie de professionals gezondheidsbevordering GBW-ondersteuning wensen en verwachten, komt RIVM Centrum Gezond Leven als meest genoemde organisatie naar voren. Naast RIVM CGL is NISB als partij genoemd die ondersteuning kan bieden en de gewenste ondersteuning verder kan uitwerken.

De meeste professionals in de verkenning zijn bekend met de werkwijze van RIVM CGL en dan vooral de Interventiedatabase. Niet alle deelnemers aan de verkenning waren op de hoogte van de informatie over de setting werk op Loketgezondleven.nl.

RIVM CGL is in de ogen van de professionals gezondheidsbevordering een goede organisatie voor GBW-ondersteuning omdat het een onafhankelijke, aan VWS gelieerde, organisatie is. Als RIVM CGL de gewenste GBW-business cases en (onderbouwde) interventies onder de aandacht brengt van bedrijven, dan is de verwachting dat bedrijven deze informatie als onafhankelijk en betrouwbaar zien. Dat leidt er mogelijk toe dat bedrijven gaan investeren in de gezondheid van hun medewerkers.

NISB komt in aanmerking als ondersteuner, vanwege de ruime GBW-informatie op de website zoals onder meer uitgewerkt in het BRAVO-kompas.

Bij het bieden van ondersteuning op GBW-gebied is opgemerkt dat de voorkeur uitgaat naar één loket voor informatie, ondersteuning en advies. Dit om te voorkomen dat kennisinstellingen de setting werk en GBW afzonderlijk oppakken en professionals gezondheidsbevordering alsnog op zoek moeten gaan naar waar ze het beste terecht kunnen.

3.7 Promotie en marketing

Naast inhoudelijke ondersteuning, kwam promotie en marketing van de publieke sector als GBW-partner naar voren. Als unique selling points (USP) van een publiek GBW-aanbod komen naar voren:

1. de onafhankelijke positie van publieke instellingen en het ontbreken van een commercieel imago;
2. het lokale en regionale netwerk waar de publieke organisaties over beschikken;
3. de competenties, kennis en kwaliteit van de professionals gezondheidsbevordering;
4. de kwaliteit van aangeboden interventies die veelal evidence based en erkend zijn;
5. het kunnen aanbieden van diensten en producten tegen een semi commercieel, maatschappelijk tarief.

Vanuit deze kwaliteiten kunnen publieke organisaties:

- een makelaars-, coördinerende of regisserende rol hebben, waarbij ze bedrijven wegwijs maken in het lokale en regionale veld van GBW-mogelijkheden
- GBW-interventies, -producten, -diensten en -advies aanbieden aan bedrijven en,
- kennisuitwisseling tussen de publieke setting en de setting werk stimuleren.

Gevraagd naar wie de promotie en agendasetting kan doen voor de publieke sector op het gebied van GBW, komt er geen eensluidend antwoord. Het RIVM Centrum Gezond Leven, GGD Nederland, VNG (gemeenten) of de overheid (ministerie van VWS) zouden afzender kunnen zijn.

Bij de publieke organisaties die op GBW-gebied actief zijn, blijkt vooral het zelf initiatief nemen de beste marketing. Zoals het direct benaderen van bedrijven, het aansluiting zoeken bij bedrijsnetwerken, ondernemersverenigingen en business clubs, en het noemen van referenties van bedrijven op de website met naam en toenaam.

Van belang is dat een publieke instelling aangeeft wat ze bedrijven te bieden hebben. Ronald van Tol van de Gelderse Sport Federatie: 'Voor bedrijven is de vertaling van wat een publieke organisatie doet en wat ze een bedrijf te bieden heeft niet één op één helder. Wees concreet in wat je te bieden hebt. Ben je vooral makelaar of bied je zelf diensten en producten aan het bedrijf? '.

Dat promotie en marketing nodig zijn, blijkt ook uit het idee van 'onbekend maakt onbemind' als we kijken naar de ervaringen van de bedrijven binnen de verkenning. Pon en Unilever zijn via de bij hen gehouden sessies voor het eerst in contact gekomen met de publieke sector voor wat betreft het thema GBW. Alleen bij Omring Thuiszorg was vanaf begin af aan direct contact met de publieke sector vanuit het nationaal diabetespreventieprogramma.

Health manager Mike Lie-A-Lien van IHC Merwede: 'Bedrijven moeten publieke instanties ook zelf uitnodigen. Dan kan de GGD naast het geven van een advies ook een vergelijking maken: met hetzelfde werk, een ander gezondheidsresultaat bij verschillende bedrijven. Hoe zit dat?'

3.8 De uitdagingen rond GBW

3.8.1 Meer de taal van ondernemers spreken

Als beeld is naar voren gekomen dat professionals gezondheidsbevordering meer 'de taal van de ondernemer moeten spreken'. Er is te weinig begrip voor de situatie van de werkgever en waarom die zou wel of niet zou investeren in gezondheid en op BRAVO-thema's. Bij bedrijven spelen vaak andere prioriteiten dan BRAVO-thema's. Het kan gaan om beleidsmatige vragen rond duurzame inzetbaarheid, personeelsbeleid of het werven van nieuw personeel. Het gezondheidsbeleid kan daarbij wel een rol spelen, zoals het zich profileren als goed werkgever of het bieden van extra aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden, maar is vaak niet prioriteit.

Een aantal gesprekspartners heeft om die reden het team uitgebreid met collega's die ervaring in het bedrijfsleven hebben.

3.8.2 Meer dan alleen leefstijl

In lijn met de vorige uitdaging, dient de focus van de publieke organisaties breder te zijn dan leefstijl, omdat leefstijl vaak niet de goede ingang is om bij bedrijven binnen te komen. Vergelijkbaar met een actiegerichte aanpak is het van belang aan te sluiten bij de wensen en de behoefte van het bedrijf. Een aantal van de gesprekspartners in deze verkenning werkt ook breed op het thema werk. Zo werkt GGD Amsterdam nauw samen met de Dienst Werk en Inkomen van de gemeente Amsterdam gericht op het stimuleren van arbeidsparticipatie in de regio. 'De bredere aanpak en een meer leefstijlgerichte aanpak hoeven elkaar niet te bijten', benadrukt Stephan Cremer van GGD Amsterdam. Zo maakt leefstijl deel uit van het bevorderen van arbeidsparticipatie.

3.8.3 *Commercieel durven denken*

De meeste publieke organisaties komen met het thema GBW via Human Resources (HR) of personeelszaken binnen. Dit contact verloopt meestal goed omdat de gesprekken veelal inhoudelijk gericht zijn en de belangen parallel lopen, namelijk de aandacht voor de mensen in een organisatie. Volgens een aantal gesprekspartners lopen initiatieven spaak zodra het financiële vraagstuk ter sprake komt op management- en directieniveau.

Professionals hebben aangegeven behoefte te hebben aan financiële onderbouwingen van GBW. Bij voorkeur in de vorm van kosten-batenstudies die professionals gezondheidsbevordering in GBW-trajecten kunnen inzetten. Deze business cases willen de professionals ook intern gebruiken om binnen de eigen organisatie de handen op elkaar te krijgen voor het opstarten en ontwikkelen van GBW-initiatieven. Veel professionals merken dat de eigen organisatie terughoudend is omdat het investeringen in tijd, geld en mankracht vergt.

3.8.4 *Meer vraaggericht, op maat werken*

Een andere uitdaging ligt op het vlak van een meer op maat gemaakt aanbod voor bedrijven, zodat diensten en producten beter aansluiten bij de wensen en behoeften van het bedrijf. Zo gaat Sportsupport Den Haag halffabricaten van materiaal leveren die bedrijven verder kunnen afstemmen op hun situatie, zoals posterformats waarin medewerkers van het eigen bedrijf 'geplakt' kunnen worden. Verder subsidieert de gemeente tot 2015 een sportcoördinator bij Haagse verenigingen zodat ze een nieuw aanbod kunnen ontwikkelen, aangepast aan de wensen/behoeften van bedrijven.

Hierbij is ook geattendeerd op de expertise van professionals binnen de bedrijven zelf: het bedrijf kan zelf de vertaalslag van een leefstijlinterventie naar het werk en de toepassing binnen het bedrijf maken.

Verder kwam naar voren dat het creatief omgaan met wat voorhanden is, mogelijkheden biedt. Marieke Klaaysen van Sport Noord/Fit for Business geeft aan dat de Gemeente Groningen graag de bedrijventerreinen en andere bedrijven in de gemeenten een gezond aanbod wil bieden in de vorm van een bedrijvensportpas, sportdagen en vergaderlocaties. De gemeente heeft daartoe de eigen sportlocaties geschikt gemaakt voor dit soort activiteiten en biedt allerlei arrangementen aan. Dit levert een win-win situatie: locaties en sportfaciliteiten worden meer benut, bedrijven hebben in hun eigen gemeente een leuke dag, goede vergaderfaciliteiten en de medewerkers kunnen met korting sporten.

3.8.5 *Hoe bereik je werknemers met het hoogste gezondheidsrisico?*

Naast verschillen, zijn er overeenkomsten tussen gezondheidsbevordering in de setting werk en gezondheidsbevordering in het algemeen: hoe bereik je mensen? En dan vooral degenen die het het hardst nodig hebben vanuit gezondheidsoogpunt? Waarbij ook medewerkers met lage SES zijn genoemd.

Binnen bedrijven speelt ook deze vraag. Bij Pon trekt een wandelclinic 30 mensen en van de 6.000 medewerkers geeft 60% zich op voor een vrijwillige health check. Pon heeft om die reden gekozen voor het aanbieden van een veelheid aan activiteiten om zo veel mogelijk aan te kunnen sluiten bij de diversiteit aan wensen en behoeften van medewerkers. En er is een

werkplekcheck ingevoerd waarbij een ergotherapeut naar de medewerker op de werkvloer komt. Dat dit drempelverlagend werkt blijkt uit de circa 90% van de medewerkers die gebruikmaakt van de werkplekcheck.

3.8.6 *Meer samenwerken*

Tot slot komt naar voren dat samenwerking tussen de diverse kennisinstututen en publieke organisaties van belang is. Of zoals tijdens de open space sessie is verwoord: *'Het kan niet de bedoeling zijn dat we allemaal afzonderlijk bedrijven gaan benaderen'*. Voor het bedrijfsleven maakt het niet uit, van welke organisatie de professional afkomstig is, publiek of commercieel. Het gaat over aansluiten bij de vraag. Vanuit dit perspectief is de wens geuit om de doelgroep voor ondersteuning uit te breiden naar allen die professioneel actief zijn op het gebied van GBW, vanuit publieke en commerciële organisaties en binnen de bedrijven zelf.

4 Conclusies en aanbevelingen

Behoefte aan specifieke GBW-ondersteuning

Uit de verkenning komt naar voren dat professionals gezondheidsbevordering vooral behoefte hebben aan specifieke GBW-ondersteuning. Het gaat dan niet zozeer om het vormgeven van leefstijlinterventies in de setting werk: over het algemeen vinden de professionals zichzelf daarvoor voldoende uitgerust. Dit blijkt ook uit de nodige praktijkvoorbeelden vanuit de publieke sector, veelal in samenwerking met andere (private) partijen. De specifieke GBW-behoefte betreft meer bedrijfsgerelateerde kennis en handreikingen voor het proces- en beleidsmatig begeleiden van bedrijven. Waarbij leefstijl onderdeel uitmaakt van een integraal gezondheidsbeleid dat ook raakt aan vitaliteit, duurzame inzetbaarheid en vraagstukken vanuit het bedrijfsleven zoals omgaan met vergrijzing en langer doorwerken.

De vorm van gewenste ondersteuning is divers en betreft zowel kennis, informatiematerialen, instrumenten, overzicht van interventies, workshops, netwerkbijeenkomsten als advies op maat.

Kennis in de vorm van handreikingen, business cases en factsheets

Bij kennis gaat het vooral om de werkende principes van GBW en een handleiding hoe GBW proces- en beleidsmatig in een organisatie in te voeren. Met instrumenten die aansluiten bij een meer beleidsmatige aanpak binnen bedrijven zoals een Handreiking Gezond Werk en een handleiding hoe uitslagen van metingen te vertalen naar bedrijfsbeleid. Ook is er behoefte aan een vertaling van onderzoeksresultaten naar praktijkgerichte kennis, bijvoorbeeld in de vorm van GBW-factsheets.

Bij de start van GBW-trajecten speelt nogal eens het financiële vraagstuk: wat levert GBW op? Het beschikken over GBW-business cases en een overzicht van subsidies en fiscale mogelijkheden om GBW vorm te geven, kan invulling geven aan deze behoefte.

Behoefte aan breder overzicht van praktijkgerichte GBW-interventies

Professionals gezondheidbevordering waarderen en gebruiken de Interventiedatabase van CGL. Wel is er behoefte aan uitbreiding van de database met meer praktijkgerichte interventies, al dan niet wetenschappelijk onderbouwd, waar bij bedrijven behoefte aan is.

Uitwisselen met andere professionals

Uit de verkenning blijkt dat er de nodige GBW-voorbeelden zijn vanuit de publieke setting, maar deze blijken niet altijd bekend in de sector. Netwerksessies op bepaalde GBW-thema's kunnen een manier zijn om elkaar onderling meer te inspireren. Ook om zich beter te profileren. Want daar schort het nu aan volgens de professionals: de inhoud is goed, er zijn erkende interventies, professionals hebben kennis en vaardigheden in huis, maar krijgen GBW niet 'verkoch't' in de eigen organisatie en hebben moeite om GBW te 'vermarkten'. Advies op maat van een GBW- of marketingdeskundige kan hierbij van dienst zijn.

RIVM CGL en NISB: organisaties die ondersteuning kunnen bieden

Professionals gezondheidsbevordering geven RIVM CGL en NISB als organisaties aan die hen kunnen ondersteunen bij het vormgeven van GBW. De meeste professionals kennen het centrum, maken gebruik van Loketgezondleven.nl en waarderen de Interventiedatabase en de overzichten met erkende interventies. Ook de informatie van samenwerkingspartners van CGL en dan vooral het BRAVO-kompas van NISB zijn veel gebruikte bronnen.

GBW en de rol van de publieke sector

De diversiteit in behoefte aan kennis, materialen, ontmoeting, training en advies op maat weerspiegelt de diverse rollen die professionals gezondheidsbevordering weggelegd zien voor de publieke sector op het gebied van GBW. Van een makelaars-, coördinerende of regisserende rol waarbij ze bedrijven wegwijs maken in het lokale en regionale veld van GBW-mogelijkheden, tot het zelf aanbieden van GBW-interventies, -producten, -diensten en -advies. Ook het stimuleren van kennisuitwisseling tussen de publieke setting en de setting werk komt naar voren. Uit de verkenning volgt verder dat de setting werk de professionals gezondheidsbevordering ingangen en (financiële) mogelijkheden biedt om de publieke taak te vervullen.

Betere GBW-profilering van publieke sector nodig

Ondanks de naar voren gekomen mogelijkheden, praktijkvoorbeelden en unique selling points van de sector, lijkt het er nu op dat 'onbekend onbemind' maakt. Een betere profilering van de sector op dit terrein is nodig, was een van de conclusies. Partijen die de sector kunnen promoten zijn RIVM CGL, ministeries van VWS en SZW en overkoepelende organisaties zoals VNG en GGD Nederland. Naast profilering door een landelijke partij, ligt hier ook een taak voor de professionals. Pleitbezorging is niet voor niets een van de opgenomen vaardigheden in het Competentieprofiel Gezondheidsbevordering en Preventie (te downloaden via Loketgezondleven.nl).

Overige aanbevelingen

De verkenning is gericht op de ondersteuningsbehoefte van professionals gezondheidsbevordering. Een volgende vraag is: welke ondersteuning wensen bedrijven en welke rol kunnen publieke organisaties daar eventueel bij hebben? Aanvullend is van belang in kaart te brengen wat andere partijen zoals arbodiensten en zorgverzekeraars al doen.

Commerciële aanbieders van interventies richten zich veelal op de grote bedrijven. Veel Nederlanders werken echter bij een MKB. MKB-bedrijven kunnen daarom een interessante doelgroep voor de publieke sector zijn.

Verschillende publieke organisaties hebben de taak de publieke gezondheid van jongeren, volwassenen en ouderen te verbeteren. Vaak ontbreekt de vertaalslag naar de gezondheid van het eigen personeel. Er ligt een mooie kans als bijvoorbeeld gemeenten en publieke gezondheidsorganisaties zelf het goede voorbeeld geven als werkgever.

De ministeries van VWS en SZW zijn het actieplan Gezond Bedrijf en het project Duurzame Inzetbaarheid gestart. Deze projecten hebben als doel meer aandacht voor de duurzame inzetbaarheid en de gezondheid van met name MKB-werknemers. Mogelijk kunnen hier ook publieke organisaties bij aansluiten.

5 Aan de slag!

Het RIVM Centrum Gezond Leven ondersteunt professionals gezondheidsbevordering onder andere via de website Loketgezondleven.nl en via het programma Professionals Gezond Versterkt. Informatie over gezondheidsbevordering op de werkplek wordt verzameld, geïntegreerd en verspreid via het programma Gezond Werk. Deze verkenning biedt belangrijke input voor beide programma's. De uitkomsten van deze verkenning worden besproken met de opdrachtgever, het ministerie van VWS, en het ministerie van SZW.

Kennis en materialen: voor iedereen vindbaar op Loketgezondleven.nl

De informatie op Loketgezondleven.nl breidt CGL uit op basis van deze verkenning. Er zijn mooie voorbeelden gevonden van publieke organisaties die werken aan gezondheidsbevordering op de werkplek. Deze voorbeelden gaan we via Loketgezondleven.nl verspreiden ter inspiratie van anderen. Ook proces- en beleidsmatige informatie wordt gedeeld. Interventies die interessant zijn voor op de werkplek blijven welkom in de Interventiedatabase.

Ontmoeting, uitwisseling en scholing: mogelijkheden om (van elkaar) te leren

Uit de verkenning komt naar voren dat professionals bepaalde competenties voor GBW willen versterken door middel van bijvoorbeeld workshops. Genoemd zijn commercieel denken, vraaggericht werken en de taal van bedrijven spreken. RIVM CGL organiseert workshops en netwerkbijeenkomsten. Een aantal competenties is ook belangrijk voor professionals gezondheidsbevordering die werkzaam zijn in andere settings zoals school, wijk of gemeente.

Advies opmaat: voor deskundige ondersteuning bij specifieke vraagstukken

Publieke organisaties die een vraag over GBW hebben kunnen de hulp van een expert uit de Xpertpool inroepen. Er zijn expliciet experts benoemd met hiervoor relevante expertise. De ervaringen met deze ondersteuning delen we op Loketgezondleven.nl

De setting werk is een kansrijke plek om burgers te bereiken met gezondheidsbevorderende activiteiten en er zijn veel goede initiatieven. De uitdaging is nu professionals gezondheidsbevordering te ondersteunen bij het bereiken van de setting werk. Deze verkenning heeft daar belangrijke input voor geleverd. Het RIVM Centrum Gezond Leven gaat hier met partners nu concreet mee verder!

Literatuur

Er is nog weinig literatuur specifiek over gezondheidsbevordering op de werkplek vanuit de publieke setting. De genoemde bronnen zijn gebruikt als toetsing en inhoudelijke aanvulling op de open-space-sessie, de focusgroep en de telefonische interviews

Competentieprofiel Gezondheidsbevordering en Preventie – versie 1.0, juni 2012. Het competentieprofiel is een co-productie van landelijke organisaties en kennisinstituten, opleidingen en het beroepsveld van gezondheidsbevordering en preventie. Te downloaden via Loketgezondleven.nl

Landelijk Overleg Thema-instituten (2011) Advies vernieuwing leefstijlbeleid 2012-2015. Uitgebracht op verzoek van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Webversie, 14 november 2011.

Mannen met plannen (2010). Help ons elkaar te helpen. Impressie van gesprekken met professionals gezondheidsbevordering over ondersteuning van hun beroepspraktijk. Veldonderzoek ondersteuning gezondheidsprofessionals in opdracht van het RIVM, Centrum Gezond Leven. Juni 2010. Te downloaden via Loketgezondleven.nl

Meijer S., Sturkenboom M. (2009). Gezond wonen en werken. Een oriëntatie op gezondheidsbevordering in de settings wijk en werk in Nederland. RIVM-rapportnummer 255001011.

Raaijmakers T. (2009). Arbeid en Gezondheid. Een verkenning van relevante partijen, structuren en mogelijkheden voor communicatie, disseminatie en implementatie in kader van het Programma Participatie en Gezondheid. BaartRaaijmakers in opdracht van ZonMw, juli 2009.

Sturkenboom M., Kolner C. (2010) Plan van aanpak Professionals Gezond Versterkt 2010-2012. Ondersteuningsprogramma voor professionals gezondheidsbevordering. RIVM Centrum Gezond Leven, juli 2010.

Tankeren N. Van, Kok M, Blokdijk L. (2009). Samenwerking GGD'en en thema-instituten rond leefstijlinterventies: verkenning van GGD perspectief. Bijlage bij het RIVM Rapport 255001001 'Leefstijlinterventies in Nederland'.

Vaandrager L., Driessen Mareeuw F. van den, Naaldenberg J., Klerkx L., Molleman G., Regt W. De, Zandvliet J. (2010). De kennisinfrastructuur van de openbare gezondheidszorg. Vorm en functioneren. Deze studie is uitgevoerd in opdracht van ZonMw.

Wesselman M., Dijk S.A. van (2011) Behoeftetepeiling onder de doelgroep van themapagina's Gezond Werk. RIVM briefrapport 255001007

Lijst van afkortingen

BRAVO	Bewegen, Roken, Alcohol, Voeding en Ontspanning
CGL	RIVM Centrum Gezond Leven
EPODE	Ensemble, Prévenons l'Obésité Des Enfants
gb	gezondheidsbevordering
GBW	Gezondheidsbevordering op de werkplek
HR	Human Resources
JOGG	Jongeren Op Gezond Gewicht
MTO	Medewerkertevredenheidsonderzoek
NAD	Nationaal Actieprogramma Diabetes
NASB	Nationaal Actieplan Sport en Bewegen
NISB	Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen
OGZ	openbare gezondheidszorg
PAGO	Periodiek Arbeidsgezondheidkundig Onderzoek
PMO	Periodiek/Preventief Medisch Onderzoek
PPS	publiek-private samenwerking
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
SES	Sociaal Economische Status
USP	unique selling points
VWS	ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning

Bijlage 1 Deelnemende professionals

Met dank aan de volgende professionals die aan deze verkenning hebben meegewerkt.

Open-space-sessie

- Anne-May Jansen, beleidsmedewerker ministerie van VWS, DG Volksgezondheid, Directie Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie
- Eveline Willems, programmamedewerker RIVM CGL
- Djoeke van Dale, programmamanager RIVM CGL
- Frederike Mensink, kennisspecialist Voedingsgedrag en Gezondheidsbevordering Voedingscentrum
- Hans Arends, NASB en programmamanager Werk NISB
- José Cuperus, onderzoeker en docent Health & Performance Hogeschool van Arnhem en Nijmegen/Instituut Sport & Bewegingsstudies, Seneca, Expertisecentrum Sport, Arbeid en Gezondheid
- Karen Hitters, beleidsmedewerker algemeen Arbobeleid ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid, Directie Gezond & Veilig Werken
- Kasper Bakker, programmamanager/hoofddocent Hogeschool van Arnhem en Nijmegen/Instituut Sport & Bewegingsstudies, Seneca, Expertisecentrum Sport, Arbeid en Gezondheid
- Lex Liebregts, hoofd productmanagement Voedingscentrum
- Maarten Wesselman, adviseur kennis NISB
- Madelon Rooseboom, implementatie ZonMw team Preventie
- Marian Sturkenboom, projectleider ondersteuning professionals RIVM CGL
- Marjorie Cohlen, consultant/communicatiemedewerker VeiligheidNL
- Petra Eysink, senior onderzoeker Centrum voor Volksgezondheid Toekomst Verkenningen RIVM
- Rik-Jan Modderkolk, international health manager Pon
- Savitri Ritoe, hoofd behandelcentrum STIVORO
- Sandra van Dijk, programmacoördinator Gezond Werk RIVM CGL

Voorrunde-document voor focusgroep

- Caroline Kruyt, medewerker gezondheidsbevordering GGD Hollands Midden (Leiden)
- Janneke Buitenwerf, senior beleidsmedewerker GGD Rotterdam Rijnmond
- Leontien Hommels, senior programmaleider Preventie Circuit Preventie & Consultancy / Tactus Verslavingszorg
- Maaïke Linschoten, projectleider vitale medewerkers Sportsupport Gemeente Den Haag
- Marieke Klaaysen, adviseur Fit for Business Sport Noord
- Piet de Ruiter, projectleider JOGG-Drenthe/beleidsmedewerker gezondheidsbevordering GGD Drenthe
- Stephan Cremer, hoofd Productgroep Volwassenen GGD Amsterdam

Focusgroep

- Caroline Kruyt, medewerker gezondheidsbevordering GGD Hollands Midden (Leiden)
- Leontien Hommels, senior programmaleider Preventie Circuit Preventie & Consultancy / Tactus Verslavingszorg
- Linsey Vanhauwaert, wijkgezondheidsmakelaar SWGG ` Samen werken aan een Goede Gezondheid` GGD Rotterdam-Rijnmond
- Maaïke Linschoten, projectleider vitale medewerkers Sportsupport Gemeente Den Haag
- Noor Pleging, GVO-functionaris Programma Gezonde en Veilige Leefomgeving GGD West-Brabant
- Sandra van Dijk, programmacoördinator Gezond Werk RIVM CGL
- Stephan Cremer, hoofd Productgroep Volwassenen GGD Amsterdam

Verdiepende gesprekken

- Astrid van 't Hart, service manager Omring Thuiservice
- Caroline Kruyt, medewerker gezondheidsbevordering GGD Hollands Midden (Leiden)
- Heleen Glazema, adviseur lokaal gezondheidbeleid GGD Midden Nederland locatie Zeist
- Henk Bloten, adviseur ProGez en coördinator programmalijn Voorkomen van Zorg, ROS-netwerk
- Marcel Bouw, manager Sportbureau Alkmaar
- Mascha Gravemaker, accountmanager WellVit
- Matthijs van Dokkum, strategisch adviseur/ Directie Satisfaction Factory
- Mike Lie-A-Lien, health manager IHC Merwede BV
- Myrthe Brachel, projectleider Zorgondersteuning Noord-Holland (ZONH)
- Piet de Ruiter, beleidsmedewerker gezondheidsbevordering GGD Drenthe
- Ronald van Tol, teammanager Advies, Onderzoek en Coördinatie Gelderse Sport Federatie
- Ruud Coenen, directeur Indigo Gezond Werken

Bijlage 2 Focusgroep vragenlijst vooraf

Korte vragenlijst die deelnemers voorafgaand aan de focusgroep digitaal kregen toegestuurd.

1. Bent u actief op het gebied van leefstijl en gezondheidsbevordering van werknemers?
Zo ja, op welke manier?
Zo nee, is hiervoor een bepaalde reden aan te geven?
2. Als u meer wilt weten over gezondheidsbevordering in de setting werk, waar haalt u de informatie vandaan?
3. Heeft u behoefte aan ondersteuning om zich meer te richten op gezondheidsbevordering in de setting werk?
Zo ja, wat voor soort ondersteuning?
En wie kan deze ondersteuning bieden?
Zo nee, kunt u aangeven waarom niet?
4. Kunt u aangeven waarom de setting werk voor publieke organisaties interessant kan zijn? Of waarom juist niet?
5. Kent u andere publieke organisaties die zich richten op de setting werk? Zo ja, welke?

Bijlage 3 Checklist gesprekken – publieke organisaties

1. Aandacht voor GBW als product/dienst vanuit de organisatie
  - a. Waarom wel/niet
  - b. Ervaringen met aanbieden GBW
  - c. Aanbod van diensten/producten
  - d. Eventuele samenwerkingspartners
  - e. Succes- en verbeterfactoren publiek-private samenwerking

2. Behoefte aan ondersteuning
  - a. Wat of wie helpt u om GBW vorm te geven
  - b. Zou u verdere ondersteuning willen krijgen:
    - o Waarbij
    - o Hoe/in welke vorm
    - o En van wie/welke organisatie

3. Heeft u voldoende inzicht in het werkveld?
  - a. Algemeen
  - b. Specifiek rond GBW, leefstijl en BRAVO-thema's

4. Welke rol kan de publieke setting spelen in GBW?

5. Welke belemmeringen voor GBW vanuit de publieke setting ziet u?

6. Heeft u aanvullende opmerkingen of suggesties?

Bijlage 4 Checklist gesprekken – bedrijven

1. Samenwerking met publieke organisaties bij het vormgeven GBW
  - a. Waarom wel/niet
  - b. Ervaringen met publieke sector
  - c. Aanbod van diensten/producten vanuit publieke sector
  - d. Eventuele andere samenwerkingspartners
  - e. Succes- en verbeterfactoren publiek-private samenwerking
2. Behoefte aan ondersteuning
3. Wat of wie helpt u om GBW vorm te geven
4. Zou u verdere ondersteuning willen krijgen:
  - a. Waarbij
  - b. Hoe/in welke vorm
  - c. En van wie/welke organisatie
5. Heeft u voldoende inzicht in de publieke sector?
  - a. Algemeen
  - b. Wat de publieke sector bedrijven kan bieden
6. Wat kan de publieke sector uw bedrijf/organisatie bieden?
7. Welke belemmeringen voor GBW vanuit de publieke setting ziet u?
8. Heeft u aanvullende opmerkingen of suggesties?

Bijlage 5 Praktijkvoorbeelden

Deze bijlage biedt een overzicht van voorbeelden van aandacht voor werknemers en bedrijven vanuit de publieke setting. Het is geen complete lijst; het zijn voorbeelden die uit de verkenning naar voren zijn gekomen.

De praktijkvoorbeelden staan in alfabetische volgorde van organisatiennaam.

Praktijkvoorbeeld

AZmn - Satisfaction Factory	Indigo Gezond Werken
Activiteit in het kort	Verbinding tussen vitaliteitsprogramma's binnen bedrijven i.s.m. Satisfaction Factory en meer psychologische en GGZ-ondersteuning vanuit Ambulante Zorggroep Midden Nederland (AZmn). Indigo Gezond Werken is een privaat label van AZmn gericht op arbeidshulpverlening met korte lijnen naar eerste- en tweedelijns psychologische zorg.
Betrokken partijen	AZmn, Satisfaction Factory
Contactpersoon	Ruud Coenen, AZmn Matthijs van Dokkum, Satisfaction Factory
Website	www.indigogezondwerken.nl www.satisfactionfactory.nl

Praktijkvoorbeeld

Diabetes Fonds en NISB	Nationale Traploopweek
Activiteit in het kort	Het stimuleren van het gebruik van de trap binnen bedrijven door hier een week intensief aandacht aan te geven binnen het bedrijf. Dit kan met materiaal dat de website aanbiedt zoals posters en filmpjes. Ook zijn er voorbeelden van bedrijven die eerder meededen aan de week. De week maakt deel uit van de 30minutenbewegen- campagne van NISB.
Betrokken partijen	Diabetes Fonds, NISB
Contactpersoon	Milja Vrenken, Diabetes Fonds
Website	www.traploopweek.nl

Praktijkvoorbeeld

Diabetesvereniging Nederland (DVN)	Diabetes Werkt
Activiteit in het kort	Vanuit het Nationaal Actieprogramma Diabetes (NAD) is in 2010 het programma Diabetes Werkt! opgezet, dat uitgevoerd wordt door Diabetesvereniging Nederland (DVN). Diabetes Werkt! biedt zowel werkgevers als werknemers handvatten om mensen met diabetes volwaardig te laten meedoen op de arbeidsmarkt. Zoals de brochure 'Diabetes en Werk', en twee e-learning modules over 'hypo unawareness' en 'diabetes en werk'; de laatste is voor werkgevers en werknemers. Een digitale helpdesk rond werk is in ontwikkeling.

Betrokken partijen	Onder meer De Unie bij ontwikkeling helpdesk
Contactpersoon	Madelon Jebbink, NDF (Nederlandse Diabetes Federatie)
Website	www.actieprogrammadiabetes.nl

Praktijkvoorbeeld

Gelderse Sport Federatie	Project Vitale Werknemer
Activiteit in het kort	Met het project Vitale Werknemer geeft de Gelderse Sport Federatie (GSF) werkgevers inzicht, advies en concrete hulpmiddelen om hun werknemers te motiveren tot sporten en bewegen met als doel de gezondheid, belastbaarheid en productiviteit te verhogen. Met onder meer individuele fittesten, advies op maat en beweeginterventies.
Betrokken partijen	O.a. Olympisch Netwerk Gelderland, NOC*NSF, Gelderland Sport! van Provincie Gelderland, Sportkracht 12 (12 provinciale sportorganisaties)
Contactpersoon	Ronald van Tol, GSF
Website	www.vitalewerknemer.nl www.geldersesportfederatie.nl

Praktijkvoorbeeld

Gemeente Den Haag Sportsupport	Nieuw sportaanbod bij vereniging
Activiteit in het kort	1) Gemeente Den Haag subsidieert tot en met 2014 de inzet van een sportcoördinator bij lokale sportverenigingen. 2) Met als doel een stimulans voor Haagse verenigingen om een nieuw aanbod te creëren dat aansluit bij de wensen/behoefte van bedrijven. 3) Voorbeelden van nieuw aanbod zijn: bedrijventoernooien, clinics, sport op locatie of juist vanaf een bedrijf (bedrijventerrein).
Betrokken partijen	Gemeente Den Haag, Sportsupport, lokale verenigingen
Contactpersoon	Maaïke Linschoten, Sportsupport Gemeente Den Haag
Website	www.denhaag.nl/sportsupport

Praktijkvoorbeeld

Gemeente Den Haag Sportsupport	Portal voor Haagse bedrijven
Activiteit in het kort	De portal (najaar 2012) gaat bedrijven overzicht bieden van lokale sportverenigingen en (commerciële) aanbieders, waarbij werknemers zich direct kunnen aanmelden bij betreffende organisaties. Het initiatief volgt uit een behoeftepeiling onder 100 Haagse bedrijven en sluit aan bij een convenant gericht op het stimuleren van vitaliteit binnen Haagse bedrijven
Betrokken partijen	-

Contactpersoon	Maaïke Linschoten, Sportsupport Gemeente Den Haag
Website	www.denhaag.nl/sportsupport

Praktijkvoorbeeld

Gemeente Den Haag Sportsupport	Vitale medewerkers binnen de gemeente
Activiteit in het kort	1) Najaar 2012 krijgen alle circa 8.000 medewerkers een uitnodiging voor een fittest/motivatietest op het stadhuis. Na afloop volgt een advies op maat en krijgen deelnemers een flyer mee met aanbod van bewegen en sporten, via bedrijf en via verenigingen (al dan niet betaald door werkgever). 2) De gemeente gaat iedere 10 weken medewerkers nieuwe clinics aanbieden bestaande uit twee verschillende soorten sport: met een hoge en lage intensiteit.
Betrokken partijen	Sport Support afdeling coördineert, twee wethouders en de gemeentesecretaris zijn de ambassadeurs en trappen af door als eersten de test te doorlopen. Lokale sportverenigingen verzorgen de clinics.
Contactpersoon	Maaïke Linschoten, Sportsupport Gemeente Den Haag
Website	www.denhaag.nl/sportsupport

Praktijkvoorbeeld

Gemeente Den Haag Sportsupport	Vitale medewerkers binnen Haagse bedrijven: Vol voor Vitaal
Activiteit in het kort	Doel is bedrijven te informeren: 1) Ruim 400 Haagse bedrijven zijn uitgenodigd voor het bijwonen van een informatieve bijeenkomst Vol voor Vitaal, najaar 2012. Er is ruimte voor 50 tot 100 deelnemers. 2) Bedrijven (werkgevers/ P&O consultants/ etc) krijgen informatie over vitaliteit, wat als ze er niks mee doen, wet en regelgeving, draagvlak creëren, tips en trucs om met een klein budget van alles te kunnen doen binnen het bedrijf. 3) In 2012 staat lancering van portal over vitaliteit voor Haagse bedrijven op de agenda, met onder meer sport- en beweegaanbod in Den Haag. 4) De bijeenkomst gaat tussen 2012 en 2014 drie keer plaatsvinden met subsidie van NASB.
Betrokken partijen	Sport Support afdeling is coördinator
Contactpersoon	Maaïke Linschoten, Sportsupport Gemeente Den Haag
Website	www.denhaag.nl/sportsupport

Praktijkvoorbeeld

Gemeente Groningen	Bedrijfsarrangementen van sportlocaties
Activiteit in het kort	Gemeente Groningen wil graag de bedrijventerreinen en andere bedrijven in de gemeenten een gezond aanbod bieden in de vorm van een bedrijvensportpas, sportdagen en vergaderlocaties. De gemeente heeft daartoe de eigen sportlocaties geschikt gemaakt voor dit soort activiteiten en biedt allerlei arrangementen aan. Dit levert een win-win situatie: locaties en sportfaciliteiten worden meer benut, bedrijven hebben in hun eigen gemeente een leuke dag, goede vergaderfaciliteiten en de medewerkers kunnen met korting sporten.
Betrokken partijen	Gemeente, sportverenigingen
Contactpersoon	-
Website	http://gemeente.groningen.nl

Praktijkvoorbeeld

GGD Drenthe	Wijk-bedrijven-dag
Activiteit in het kort	De intentie is om in wijk bedrijven en werknemers te benaderen via de dwarsverbanden van JOGG. 1)De start was een bijeenkomst in een sportcentrum in de wijk met een uitnodiging aan scholen en bedrijven. Er waren vooral bovenschoolse directeuren aanwezig. 2)De wethouder trapte af, Paul Rosenmöller verzorgde vanuit Convenant Gezond Gewicht een inleiding. 3)Tijdens de bijeenkomst was de opdracht om op lege flappen in te vullen: wat zouden we moeten doen? Geef tips en suggesties. Dit werkte goed. 4) Uitkomsten: JOGG in beweging: bedrijven/scholen zelf besluiten hoe hun gezonde keuze is. Deels gemeente verantwoordelijk, deels school/bedrijf. Bovenschoolse directeuren: u bent verantwoordelijk voor aanbod op school. De directeuren zijn vooral op leerlingen gericht, minder op personeel. JOGG Gezonde schoolkantine, ook 'leef goede voorbeeld' van docenten, fruitbeleid binnen school
Betrokken partijen	GGD Drenthe, wethouder, Convenant Gezond Gewicht
Contactpersoon	Piet de Rooter, GGD Drenthe
Website	www.ggddrenthe.nl www.jongerenopgezondgewicht.nl

Praktijkvoorbeeld

GGD Drenthe	Shell/NAM
Activiteit in het kort	GGD Drenthe heeft contact gezocht met Shell/NAM om samen te werken rond gezondheidsbeleid. Met als redenen: Shell is al een tijd bezig met gezondheidsbeleid, Be Well genaamd voor hun ruim 12.000 medewerkers. GGD wil hiervan leren en hun kennis inbrengen. 1) De klik zat op sociale marketing ideeën die GGD inbracht om medewerkers in beweging te krijgen, het meer maken van dwarsverbanden tussen de activiteiten en een grotere werkgerelateerde component. 2) Op dit moment loop een studie om te kijken welke bestanddelen uit de aanpak effectief zijn en in te zetten zijn in andere (publieke) werkgerichte projecten.
Betrokken partijen	GGD Drenthe, Shell/NAM, Xpert via RIVM CGL, Schuttelaar
Contactpersoon	Piet de Ruiter, GGD Drenthe
Website	www.ggdrenthe.nl

Praktijkvoorbeeld

GGD Rotterdam-Rijnmond	Programma Samen Werken aan een Goede Gezondheid (SWGG)
Activiteit in het kort	Het programma zet in op kansrijke lijnen om te werken aan gezondheid, zoals via de jeugd en opleidingen, via stimuleren van (arbeids)participatie en werken aan gezond gedrag en een gezonde fysieke leefomgeving. Het is een stedelijk programma die wijkgericht ingevuld wordt en waarvan het thema werk onderdeel kan uitmaken. 1) De GGD werkt met wijkgezondheidsmakelaars die de diverse partijen, waaronder ook bedrijven en sociaal ondernemers in een wijk, met elkaar verbinden. 2) Specifiek in de setting werk gaat de GGD samen met bedrijven en werkgeversvereniging AAVN de ingrediënten bepalen van een 'Duurzaam Gezond Bedrijf' aanpak en waar nodig bedrijven faciliteren in het implementeren en uitvoeren.
Betrokken partijen	GGD, AAVN, Arbeidsmarktmeester, bedrijven
Contactpersoon	Janneke Buitenwerf, GGD Rotterdam-Rijnmond
Website	www.ggdrotterdamrijnmond.nl/samen-werken-aan-een-goede-gezondheid

*Praktijkvoorbeeld***Huis van de Sport
Groningen,
SportFryslan en
SportDrenthe****Fit for Business**

Activiteit in het kort

Het programma richt zich op het MKB en maakt gebruik van de zevenstappenmethodiek van NISB BRAVO-kompas: intake met bedrijf, draagvlak, behoeftepeiling onder medewerkers, plan van aanpak, implementatie, evaluatie en borging.

1) Bij de behoeftepeiling zetten ze ook een fittest in om medewerkers inzicht te geven in hun fitheid en gezondheid.

2) Aan de hand van de resultaten van de fittest en de behoeftepeiling, krijgt het bedrijf een rapportage met daarin een overzicht hoe het staat met de fitheid, gezondheid en leefstijl (BRAVO-factoren) van de medewerkers. Daarin zijn ook de fysieke en mentale gezondheid meegenomen.

3) De implementatiefase is maatwerk, afgestemd op de wensen en behoeften (en middelen) van het bedrijf en de medewerkers.

4) Fit for Business biedt MKB-bedrijven een jaar lang begeleiding bij het opzetten van een werkgroep, het beleid en de uitvoering daarvan. Na dat jaar is het de bedoeling dat de werkgroep voldoende bagage en handvatten heeft om dit te continueren.

Betrokken partijen

Huis van de Sport Groningen, SportFryslan en SportDrenthe in samenwerking met Kreissportbund Emsland

Contactpersoon

Marieke Klaaysen, Sport Noord/Fit for Business

Website

www.fitforbusiness-edr.nl

*Praktijkvoorbeeld***Nederlandse
Hartstichting en
Trimbos-instituut****Wij werken gezond!**

Activiteit in het kort

'Gezond en Vitaal op de werkvloer' is een initiatief van de Nederlandse Hartstichting in samenwerking met het Trimbos-instituut om gezonde leefstijl, mentale vitaliteit en stoppen met roken in bedrijven te bevorderen.

De kosten zijn afhankelijk van wat een bedrijf wil. Onder het project dat de Nederlandse Hartstichting (NHS) financiert vallen: Advies op maat, Wegwijzer naar succesvolle aanpakken, overzicht van diverse e-health mogelijkheden, informatie over hoe u mentale vitaliteit, bewegen, voeding en een rookvrij bedrijf leuker kunt maken en informatie over kosten, baten en vergoedingen wel of niet door zorgverzekeraars

Betrokken partijen

NHS en Trimbos-instituut

Contactpersoon

Marien Abspoel

Website

www.wijwerkengezond.nl

Praktijkvoorbeeld

NISB	BRAVO-kompas
Activiteit in het kort	Online informatie, instrumenten, praktijkvoorbeelden voor het vormgeven van BRAVO-beleid (Bewegen, Roken, Alcohol, Voeding en Ontspanning) aan de hand van een zevenstappenmethodiek: draagvlak, structuur, behoefte analyse, plan van aanpak, actie, evaluatie en borging
Betrokken partijen	NISB en samenwerkingspartners
Contactpersoon	Hans Arends, NISB
Website	www.nisb.nl www.nisb.nl/bravokompas

Praktijkvoorbeeld

NOC*NSF	Nationale sportweek
Activiteit in het kort	Sportaanbieders zoals het onderwijs, sportverenigingen en bedrijven organiseren sportactiviteiten die vrij toegankelijk zijn. NOC*NSF biedt verschillende hulpmiddelen en materialen voor het organiseren van een dergelijke week.
Betrokken partijen	Gemeenten, sportorganisaties, sponsors
Contactpersoon	NOC*NSF
Website	www.nationalesportweek.nl

Praktijkvoorbeeld

Sportbureau Alkmaar en WellVit	Alkmaar Actief
Activiteit in het kort	<p>Het doel van Alkmaar Actief is de Alkmaarder in beweging te krijgen. Dit gebeurt onder meer in de vorm van het aanbieden van vitaliteitsevenementen aan minstens tien bedrijven in de gemeente Alkmaar in samenwerking met WellVit. Deze drie uur durende inloopbijeenkomsten op locatie van de bedrijven bieden werknemers vitaliteitsgerichte activiteiten. Op dit moment is alleen voorzien in de evenementen met subsidie vanuit de gemeente. Wel kunnen werknemers aan de werkgever hun interesses aangeven. De opzet van de evenementen is er op gericht dat werkgevers het belang van het stimuleren van de vitaliteit van hun werknemers inzien en hierin investeren. Zo zijn er werkgevers die door Alkmaar Actief hun werknemers een startbudget voor een vervolgactiviteit aanbieden zet de aandacht voor vitaliteit bij enkele werkgevers door in het kerstpakket of met verjaardagen. De overzichten van de interesses van werknemers gaan ook naar de gemeente, zodat het aanvullende informatie biedt over de behoefte van Alkmaarders.</p> <p>Het oorspronkelijke doel van 1.000 werknemers bereiken is ruimschoots gehaald. Met als achterliggend idee dat als 10% van deze groep gaat bewegen, gewerkt is aan de gezondheid van honderden Alkmaarders. Dit lijkt niet veel maar de</p>

---

	verwachting is dat er een sneeuwbaaleffect uitgaat van werknemer naar zijn gezin en omgeving. Er is bewust geen keuze gemaakt voor lage SES bedrijven, maar door de mix van bedrijven en het aanbod is de inschatting dat deze groep wel bereikt wordt. Alkmaar actief! is een uitwerking van het Nationaal Actieprogramma Sport en Bewegen (NASB).
Betrokken partijen	Gemeente Alkmaar, WellVit
Contactpersoon	Marcel Bouw, Sportbureau Alkmaar Mascha Gravemaker, WellVit
Website	www.alkmaar.nl www.wellvit.nl/nl/alkmaar-actief.html

---

*Praktijkvoorbeeld***Stichting Sport & Zaken****Bedrijfssport**

Activiteit in het kort	Een intermediair die (maatschappelijke) sportorganisaties verbindt met bedrijven
Betrokken partijen	Ze werken met partners (waaronder verzekeraars, werkgeversorganisaties, bedrijven) en met suppliers
Contactpersoon	Eric van der Veen, Sport & Zaken
Website	www.sportenzaken.nl

---

*Praktijkvoorbeeld***STIVORO
behandelcentrum****Stoppen met roken cursussen**

Activiteit in het kort	Het behandelcentrum komt voort uit STIVORO en biedt telefonische coaching , groepstraining Pakje Kans en een online zelfhulpprogramma ter begeleiding van stoppen met roken.
Betrokken partijen	Zorgprofessionals, universiteiten
Contactpersoon	Savitri Ritoe, behandelcentrum STIVORO
Website	www.behandelcentrumstivoro.nl

---

*Praktijkvoorbeeld***Tactus verslavingszorg Training en Advies**

Activiteit in het kort	Een zelfstandig onderdeel van Tactus dat trainingen, cursussen en studiemiddagen verzorgt op het gebied van verslavingszorg, zoals het herkennen van medewerkers die gebruiken. Ook adviseren ze over het vormgeven van een middelenbeleid. Activiteiten van TTA moeten kostendekkend zijn en de geldstroom blijft gescheiden van de publieke taken.
Betrokken partijen	Tactus Verslavingszorg
Contactpersoon	Jacobine Hielkema, TTA
Website	www.tactus.nl

Praktijkvoorbeeld

Trimbos	Online cursus Sterk op je werk
Activiteit in het kort	De online cursus 'Sterk op je werk' is bedoeld voor werknemers in de GGZ die hun werkstress aan willen pakken. De cursus is gebaseerd op cognitieve gedragstherapeutische interventies. Werkstress wordt voorkomen door klachten direct aan te pakken, werkomstandigheden te verbeteren en de persoonlijke competentie te vergroten.
Betrokken partijen	De cursus is ontwikkeld door Trimbos-instituut in samenwerking met GGZ Oost Brabant en wordt aangeboden door Mentalshare .
Contactpersoon	
Website	www.sterkopjewerk.nl

Praktijkvoorbeeld

VeiligheidNL	Alerta
Activiteit in het kort	Een veiligheidscampagne voor bedrijven met als symbool beschermengel Alerta. Bedrijven kunnen voor veiligheidsrisico's een startpakket aanvragen. Zoals werken op hoogte en werken met heftrucks. Op de website zijn ook verhalen en tips van andere bedrijven te vinden. Bedrijven kunnen verder meedingen naar de Werk Veilig Award. Ter ondersteuning van het veiligheidsbeleid biedt VeiligheidNL advies, ondersteuning, trainingen en uitwisselingsbijeenkomsten
Betrokken partijen	-
Contactpersoon	Marjorie Cohlen, VeiligheidNL
Website	www.veiligheid.nl/alerta

Praktijkvoorbeeld

VeiligheidNL	Ben jij de Sjaak?
Activiteit in het kort	De gedragsinterventie 'Sjaak' helpt ondernemers om wat ze al doen aan veiligheid makkelijker bespreekbaar en zichtbaar te maken. En dat met en voor hun medewerkers, opdrachtgevers en collega's. De gedragsinterventie 'Sjaak' zorgt er voor dat gedragscommunicatie gemakkelijker en zichtbaarder wordt, zodat ook andere veiligheidsmaatregelen in het bedrijf de aandacht krijgen die nodig is. De website biedt tips, informatiepakketten voor ondernemers (stickers, T- shirts etc)
Betrokken partijen	Diverse waaronder branche- en ondernemersorganisaties, vakbonden,
Contactpersoon	Marjorie Cohlen Check Veiligheidnl
Website	www.werkveilig.nu

Praktijkvoorbeeld

Voedingscentrum	Balansdag op het werk
Activiteit in het kort	Eettips voor de werkdag met voorbeelden van hoe andere werknemers en bedrijven dat doen. De website biedt ook een handleiding voor het invoeren van een balansdag op het werk en bv een calorieëntabel voor producten in het bedrijfsrestaurant.
Betrokken partijen	-
Contactpersoon	Lex Liebregts, Voedingscentrum
Website	www.voedingscentrum.nl www.voedingscentrum.nl/nl/mijn-gewicht/gezond-gewicht/balansdag/balansdag-op-het-werk1.aspx

Praktijkvoorbeeld

Voedingscentrum en NISB	Wateetenbeweegik- bus
Activiteit in het kort	Een trailer met informatie over gezond eten en voldoende bewegen waar bezoekers op een interactieve manier hun eigen eet- en beweegpatroon bekijken. Bij de bus kunnen een kookeiland, een podium met een op maat gesneden programma en een stand voor lokale instellingen geplaatst worden. Bedrijven, GGD'en, gemeenten et cetera kunnen de bus huren ter ondersteuning van lokale activiteiten gericht op een gezonde leefstijl
Betrokken partijen	NISB, Voedingscentrum, Active Living, lokale partners
Contactpersoon	Jack de Fluiter, Active Living
Website	www.weebibus.nl

Praktijkvoorbeeld

ZONH - NAD	Fit en vitaal dag – Thuiservice in Schagen
Activiteit in het kort	<p>1) Een middag voor huishoudelijke hulpen voor Omring Thuiservice, met gezondheidstestjes, beweegclinics en een kleurenanalyse. De dag had vooral de uitstraling van een leuke dag met een teamversterkend karakter. Van de 45 medewerkers kwamen er 39 op 5 juli 2012.</p> <p>2) De dag komt voort uit verbeteraanpak ketenzorg diabetes NAD om op een andere manier risicogroepen voor diabetes te bereiken.</p> <p>3) Op de dag zelf is bloedsuiker geprikt door verpleegkundigen en huisartsen. De deelnemers kregen ter plekke de uitslag. Als er meer aan de hand was, is ter plekke met toestemming van de medewerker contact gelegd met de huisarts</p> <p>4) De lokale sportservice in Schagen verzorgde op de dag beweegclinics. Deelnemers kregen ook gelijk informatie en tips voor lokale sportverenigingen.</p> <p>5) Het management van Omring Thuiservice maakte onderdeel uit van de projectgroep. Dit zorgde voor</p>

	<p>een project op maat. De vaste medewerkers kregen 2 uur doorbetaald en de reiskosten vergoed. Het kostte de medewerkers zelf 1 uur tijdsinvestering. Voor flexmedewerkers was de dag in eigen tijd.</p> <p>6) Het management krijgt inzicht in de gezondheidswaarden op groepsniveau, met nadrukkelijke communicatie aan medewerkers dat deze informatie alleen ikv gezondheidsbevorderende activiteiten gebruikt wordt.</p> <p>7) De dag vond plaats in een school. De school bood de gymzaal en de verzorging aan tegen een vriendelijke prijs, vanuit de invulling van een maatschappelijke stage in een kantineproject 8) Obv een evaluatie bekijkt ZONH met de overige projectpartners om dit als (betaald) product gaan wegzetten: de projectpartners hebben nu om niet bijgedragen. Omring Thuiservice overweegt de dag voor alle teams te gaan aanbieden</p>
Betrokken partijen	ZONH, GGD, lokale sportraad, gemeente, zorggroep huisartsen, diabetesverpleegkundigen, sportservice, Omring Thuiservice, school, zorgverzekeraar Univé (stelde gezondheidstestzuil beschikbaar)
Contactpersoon	Myrthe Brachel, ZONH Astrid van 't Hart, Omring Thuiservice Henk Bloten, landelijk projectleider LVG-NAD
Website	www.zonh.nl

Praktijkvoorbeeld

ZonMw	implementatiewerkplaatsen
Activiteit in het kort	Binnen het Programma Participatie en Gezondheid (2009-2014) van ZonMw lopen enkele implementatiewerkplaatsen. Zoals een interventie gericht op het bevorderen van duurzame inzetbaarheid in de bouw van Arbouw. Het doel is om de implementatie en evaluatie van de implementatie van bewezen effectieve interventies te verbeteren.
Betrokken partijen	-
Contactpersoon	Linda Horn, ZonMw
Website	www.zonmw.nl

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl